

I 2016 har vi en allerede dokumentert mangel på helsepersonell. Det er stort rekrutteringsbehov både nå og i framtiden. Da er det viktig å bevare gode og forutsigbare arbeidstidsordninger i helsevesenet, og sikre arbeidstid som er helsefremmende – ikke helsehemmende.

Forskning på arbeidstid viser at skift- og turnusarbeid er helsebelastende. Statens egen forskningsinstitusjon, STAMI, leverte i 2014 en omfattende rapport som dokumenterer dette. Kort hviletid mellom vakter og hyppige skifter kan ha konsekvenser for den enkelte arbeidstakers helse på mange områder: Psykisk helse, søvnforstyrrelser og hjerte- og karsykdommer er områder som berøres. I tillegg til dette kan søvnmangel og slitenhet på grunn av turnus og særlig kort hviletid føre til økt risiko for feil og ulykker, herunder både med risiko for pasientsikkerhet og med risiko for den enkelte ansatt. Forskningen viser også at lav innflytelse og manglende medbestemmelse på egen arbeidssituasjon har negativ innvirkning på psykisk helse.

Lange arbeidsdager, kortere hviletid og økt helgearbeid kan bli konsekvensen dersom Arbeidstidsutvalgets innstilling vedtas. I tillegg reduseres tillitsvalgtes mulighet til på vegne av ansatte å ha innflytelse på arbeidstiden.

De tillitsvalgte er de ansattes talspersoner i samarbeidet med arbeidsgiver. At all makt over arbeidstiden forskyves til arbeidsgiver vil være et tilbakesteg for trepartssamarbeidet og for turnusarbeidendes medbestemmelse. Tillitsvalgtes rolle er å bidra til god helse og velferd for hver enkelt ansatt. Dette er en god investering i sykefraværsforebygging. Når tillitsvalgt inngår avtale med arbeidsgiver om redusert hviletid er dette på grunnlag av en helhetsvurdering av en på forhånd utarbeidet arbeidsplan. Muligheten til denne helhetsvurderingen vil forsvinne dersom arbeidsgiver ikke trenger å inngå avtale med tillitsvalgte. Det er også verdt å legge til at det arbeides for å redusere bruken av redusert hviletid.

Det er også et paradoks at utvalget foreslår å svekke tillitsvalgtes rolle når Spekter-leder Anne Kari Bratten, og flere med henne, i andre sammenhenger snakker varmt om den norske modellen og trepartssamarbeidet.

I kapittel 13.4.5 skriver Arbeidstidsutvalget at «Mens en utvidet adgang til unntak vil kunne øke risikoen for negative helseeffekter av lang og ubekvem arbeidstid noe, kan bidraget til økt effektivitet og bedre ressursutnyttelse føre til en samlet samfunnsmessig gevinst». Med dette sier altså utvalgets flertall at de er villige til å ofre arbeidshelse til de som jobber turnus med behov for gjennomsnittsberegning og redusert hviletid, til fordel for samfunnet. Å ofre ansattes arbeidshelse er ikke en fordel for samfunnet. Det er heller ikke en fordel for helsevesenet med dets eksisterende og fremtidige behov for arbeidskraft. Vi snakker om arbeidstakere som skal klare å stå i arbeid til pensjonsalder.

Det er vanskelig å se for seg hvilken samfunnsnytte det vil ha å innføre ordninger i arbeidslivet som medfører større helserisiko for de ansatte og svekket sikkerhet for pasientene. Det er interessant å se at dissensen i Arbeidstidsutvalget tas av de som har fagkompetanse på området arbeidshelse og arbeidsmiljøforskning. Jeg vil be Regjeringen

om å ta hensyn til kunnskap og forskning på området og ikke gå inn for et forslag som frarådes på faglig grunnlag.